

ELŐSZÓ

ELŐSZÓ

Főszerkesztőnk – folyóiratunk hatodik számában – két írásban is szerzőként érintett, ezért úgy gondoltuk, hogy az előszót most a felelős szerkesztő jegyzi. A szám fókuszába eredetileg a háborút állítottuk, amelynek aktualitása sajnos a következő időkben sem avul el. Érkeztek írások a háborúról. A lapot bevezető szokásos kerekasztal résztvevői is a háborúról beszélnek, ám a megrendelt cikkek teljes számban nem érkeztek meg időre, ami a lapszerkesztésben járatosak számára nem új jelenség. Közben megjötték az írások, amelyeket a fenntartható fejlődéssel foglalkozó előző számunkba kértünk, így a hatodik szám kettős szerkezetű lett.

Az egyik szerkezeti egységben a háború természetét taglaló írások kerültek, míg a másik, „Reflexnek” elnevezett rovatunkba került tanulmányok az előző számban megjelent írások reflexióiként is olvashatók. „Műhely” rovatunkban a tudomány vizeire most merészkedő két PhD hallgató cikkeit közöljük.

A virtuális kerekasztal körül folyó beszélgetés minden résztvevője, Szatmári Péter, Ropolyi László, Csepeli György és Molnár György egyetértett abban, hogy a kétezzer-ötszáz évvel korábban élt miletoszi filozófus, Héraikletosz a tőle fennmaradt 53. töredékében voltaképpen mindent elmondott, amit a háborúról el lehet mondani. Az Európa keleti végein jelenleg zajló háború ugyanakkor új vonásokat vés a háború jól ismert arcára. Szatmári Péter hozzászólásaiban a háborúk makacs visszatérésének okait keresi. Csepeli György az emberi lét eredendő bizonytalanságaira vezeti vissza a nagy csoportok konfliktusait. Ezt a gondolatot folytatja Ropolyi László, aki szerint a háború leegyszerűsíti a bennünk és körülöttünk lévő komplexitást, és ezzel nyugtázza le a küzdő feleket ugyanúgy, mint a külső megfigyelőket. Molnár György hívja fel a figyelmet, hogy a háború nemcsak a testek, hanem a testeket mozgató értelmek küzdelme is egyben. A mostani háború pedig a mesterséges intelligencia adta, korábban ismeretlen lehetőségeknek is a próbaterepe.

A számháborúval foglalkozó részét Nyáry Gábor nagyszerű cikke nyitja meg, aki Clausewitz gondolatát megismételve kifejti, hogy a háború ködöt bocsát a térre, ahol a felek küzdenek egymással. Nyári izgalmas cikke szerint a köd ezúttal átterjed a kibertérre is, amelyben szétszálazhatatlanul összegabalyodik az igaz, a szándékoltan hamis és a szándékoltan téves, alaposan megnehezítve mindkét fél számára a szükséges harcászati döntéseket. Guld Ádám és Balázs Andrea – a pandémia által szétzilált társadalmi mezőben – eredeti módszerrel vizsgálja a most zajló orosz-ukrán háború által a Z generációs magyar fiatalokra rótt lelki terheket. A cikk különös értéke, hogy a szerzők nemcsak leírják a háborús hírek fiatalokra kiváltott negatív érzelmeit és interpretációit, hanem a traumatikus hatások enyhítésére, áthangolására alkalmas innovatív módszereket is bemutatnak.

Clausewitztól azt is tudjuk, hogy a politika és a háború között nincs kínai fal. A mindkét szférában egyaránt használt fegyverek sorában Pók Attila a gyűlöletet elemzi, amely áthidalhatatlan lelki szakadékot nyit az egymással szemben álló felek között, a saját csoport iránti szeretet előfeltételévé téve a másik csoport gyűlöletét. Pók Attila gondolatát folytatva Csepeli György azt mondja, hogy az ember evolúciós eredetű meghatározatlanságából adódó helytelenség leküzdését a saját csoport és a másik csoport közötti megkülönböztetés teszi lehetővé, amelynek előnye az ismerős saját hely megtalálása a süket és vak univerzumban,

ELŐSZÓ

ára azonban, hogy a saját helyre a másik helyének fenyegető árnya vetül, amit csak a saját és a másik csoport közötti kooperáció és a bizalom hessenthetnek el.

Vörös Csilla cikke lezárja folyóiratunk hatodik számának háborúval foglalkozó részét, és egyben folytatja a fenntartható fejlődés ötödik számban bőven tárgyalt témáját. Vörös szerint az emberiség jövőjét a maga által előidézett természeti és társadalmi katasztrófák egyaránt fenyegetik. A cikk a legutóbb lezajlott, de még korántsem véget ért globális vírusjárvány következményeit vizsgálja, némi reményt nyújtva arra, hogy a járvány okozta gazdasági, politikai és társadalomlélektani megrázkódtatások kikényszerítik a bizonytalansághoz való alkalmazkodást, aminek egyik jele a digitális átalakulás folyamatának felgyorsulása. Törőcsik Mária és Maksimovic Ágnes a fenntartható fejlődést leginkább fenyegető esztelen, mohó és önző fogyasztást kritizálja, felmutatva az alternatívát, a tudatos nemfogyasztást. A tudatos nemfogyasztók felláznak a szükségleteikkel visszaélő fogyasztói kapitalizmus ellen, és a civil társadalom adta eszközökkel egy új, a fenntartható fejlődést szem előtt tartó kultúra megteremtésén fáradoznak, szövetségest keresve az üzleti és a politikai világban.

Számunk „Műhely” szekciójában László Mónika gondolatébresztő cikkének adtunk helyet, amelyben az én-marketingben járatos szerző a siker társadalmi meghatározóit vizsgálja jól kiválasztott példák alapján. Rosa Susanna D. Nhancale széles körűen feldolgozott szakirodalom alapján mutatja be a digitális átalakulás által leginkább érintett felnőttoktatás kihívásait.

Szűts Zoltán
felelős szerkesztő